

Bruksela, dnia 29.4.2013
COM(2013) 229 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Strategiczne wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Strategiczne wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE

1. WPROWADZENIE

Europejska akwakultura oferuje produkty wysokiej jakości przy poszanowaniu surowych standardów w zakresie zrównoważenia środowiskowego, zdrowia zwierząt i ochrony konsumenta. Doskonała jakość unijnej żywności pochodzenia morskiego¹ powinna stanowić znaczącą przewagę konkurencyjną dla akwakultury UE, jednak produkcja unijnej akwakultury znajduje się w zastoju, co kontrastuje z jej dynamicznym wzrostem w innych regionach świata.

W 2010 r. wartość produkcji akwakultury w UE wynosiła 3,1 mld EUR dla 1,26 mln ton produkcji. Unijny rynek żywności pochodzenia morskiego jest obecnie zaopatrywany w 25 % z unijnego rybołówstwa, 65 % z przywozu i 10 % z unijnej akwakultury². Całkowita widoczna konsumpcja produktów rybołówstwa i akwakultury wyniosła około 13,2 mln ton³.

Dostępne dane wskazują na powiększającą się lukę – szacowaną na 8 mln ton – między poziomem konsumpcji żywności pochodzenia morskiego w UE a wielkością połowów z rybołówstwa. Komisja i państwa członkowskie mogą pomóc w zapewnieniu, że luka ta zostanie częściowo wypełniona przez zrównoważoną pod względem środowiskowym, społecznym i gospodarczym unijną akwakulturę.

W oparciu o bieżącą wydajność pracy, każdy punkt procentowy obecnej unijnej konsumpcji produktów akwakultury wyprodukowanych w UE pomógłby w utworzeniu od 3 000 do 4 000 miejsc pracy w pełnym wymiarze czasu pracy⁴. Liczba ta potwierdza, że chociaż akwakultura stanowi stosunkowo niewielką część gospodarki UE, ma ona potencjał stymulowania wzrostu i tworzenia miejsc pracy w obszarach przybrzeżnych i śródlądowych UE. Bliska współpraca z przemysłem przetwórczym może również pozytywnie przyczynić się do wzrostu liczby nowych miejsc pracy i konkurencyjności w obydwu sektorach. Akwakultura stanowi jeden z zasadniczych elementów unijnej strategii „niebieskiego” wzrostu⁵ i jej rozwój może przyczynić się do realizacji strategii „Europa 2020”.

2. AKWAKULTURA W RAMACH REFORMY WSPÓLNEJ POLITYKI RYBOŁÓWSTWA

Wniosek w sprawie reformy wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb)⁶ ma na celu wspieranie akwakultury za pomocą otwartej metody koordynacji: dobrowolnego procesu współpracy opierającego się na strategicznych wytycznych oraz wieloletnich krajowych planach strategicznych określających wspólne cele oraz, w miarę

¹ Do celów niniejszego komunikatu „żywność pochodzenia morskiego” obejmuje wszystkie produkty rybołówstwa i akwakultury.

² SEC(2011)883

³ Opracowanie DG MARE na podstawie danych Eurostatu

⁴ Opracowanie DG MARE na podstawie danych STECF (STECF-OWP-12-03)

⁵ COM(2012) 494

⁶ COM(2011) 425

możliwości, wskaźniki służące do pomiaru postępów na drodze do osiągnięcia tych celów.

W osiągnięciu tych celów muszą być zaangażowane wszystkie zainteresowane podmioty: władze, przemysł, detaliści, stowarzyszenia konsumentów, jak również przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego. Zaproponowany komitet doradczy ds. akwakultury ma odegrać istotną rolę w tej dziedzinie.

Niniejsze strategiczne wytyczne mają na celu pomóc państwom członkowskim w określeniu ich własnych celów krajowych przy uwzględnieniu pozycji wyjściowych poszczególnych państw członkowskich i uwarunkowań krajowych oraz ustaleń instytucjonalnych. Kwestie wchodzące w zakres prawodawstwa UE nie są uwzględnione w otwartej metodzie koordynacji, ale stanowią ramy dla jej stosowania.

Akwakultura jest uzależniona od czystości i dobrego stanu wód morskich i słodkich. Prawodawstwo UE w zakresie ochrony środowiska – w szczególności ramowa dyrektywa wodna (WFD)⁷, dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej (MSFD)⁸ oraz rozporządzenie w sprawie wykorzystania w akwakulturze gatunków obcych i niewystępujących miejscowo⁹ – gwarantuje spełnienie tych warunków wstępnych. Prawodawstwo UE ustanawia również wysokie standardy w zakresie zdrowia, ochrony konsumentów i zrównoważenia środowiskowego, które muszą być przestrzegane w działalności w sektorze akwakultury. Mają one wpływ na koszty ponoszone przez producentów, ale mogą przyczynić się do uzyskania przewagi konkurencyjnej, jeśli będzie się zwracać uwagę konsumentów na jakość, i mogą również przyczynić się do akceptacji akwakultury na poziomie lokalnym. Reforma WPRyb opiera się na tych wysokich standardach.

Komisja zamierza pomóc administracjom krajowym i regionalnym we wdrażaniu unijnego prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska bez nakładania nadmiernych obciążeń na producentów. W tym celu opublikowano wytyczne dotyczące integracji akwakultury w sieci Natura 2000¹⁰, a Komisja zamierza rozpocząć prace nad podobnymi wytycznymi dotyczącymi akwakultury, ramowej dyrektywy wodnej oraz dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej.

3. STRATEGICZNE WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU AKWAKULTURY W UE

Niniejszy komunikat opiera się na wynikach konsultacji z zainteresowanymi stronami, a także uwzględnia analizę wykonaną przez Wspólne Centrum Badawcze¹¹. W celu uwolnienia potencjału akwakultury w UE w komunikacie omówione są cztery obszary priorytetowe: procedury administracyjne, skoordynowane planowanie przestrzenne, konkurencyjność i równe warunki działania.

Akwakultura może przyczynić się do realizacji ogólnego celu, jakim jest wypełnienie luki między konsumpcją żywności pochodzenia morskiego w UE a jej produkcją w

⁷ Dyrektywa 2000/60/WE

⁸ Dyrektywa 2008/56/WE

⁹ Rozporządzenie (UE) nr 304/2011

¹⁰ <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>

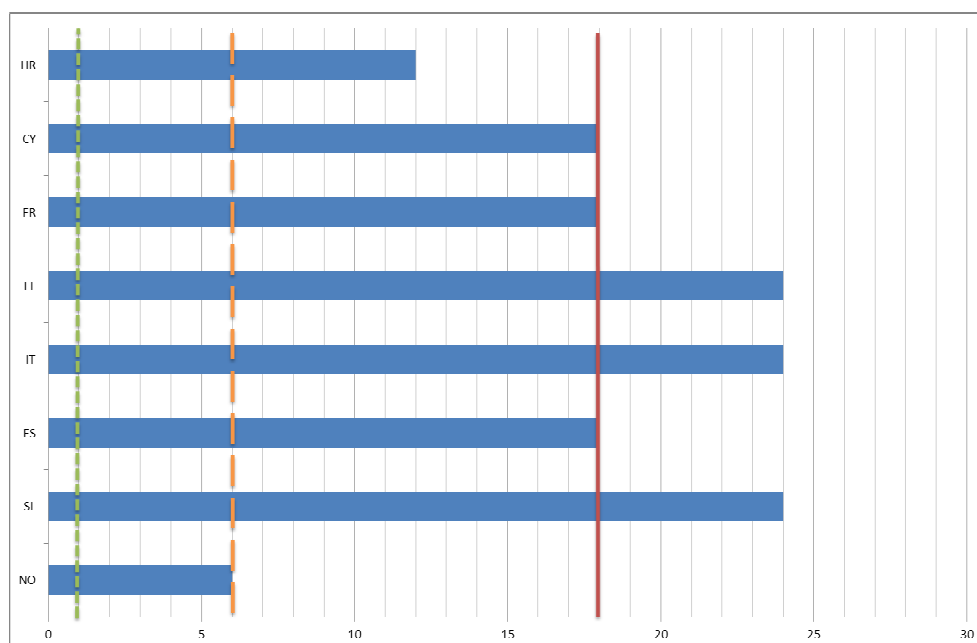
¹¹ Sprawozdanie techniczne JRC „Podejście do wskaźników wydajności europejskiej akwakultury” (*An approach towards European Aquaculture Performance Indicators*)

sposób zrównoważony pod względem środowiskowym, społecznym i gospodarczym. W tym celu zachęca się każde państwo członkowskie do wskazania w wieloletnim krajowym planie swojego celu wzrostu akwakultury (pod względem wielkości i wartości) w okresie objętym planem.

3.1. Uproszczenie procedur administracyjnych

Koszty administracyjne oraz terminy realizacji mają zasadnicze znaczenie dla ogólnej konkurencyjności i rozwoju danego sektora gospodarki. W chwili obecnej dostępne są jedynie ograniczone informacje na temat czasu oczekiwania na wydanie zezwolenia dla nowego gospodarstwa akwakultury oraz jego kosztów i zgodnie z wiedzą Komisji nie przeprowadzono jakiegokolwiek ogólnej analizy głównych wąskich gardeł. Z dostępnych informacji wynika, że w kilku państwach członkowskich czas trwania procedury udzielania zezwoleń wynosi około 2-3 lata¹²; zgłaszano również przypadki znacznie dłuższego czasu oczekiwania. Dla porównania dane przedstawione w opracowaniu Parlamentu Europejskiego sugerują, że średni czas wydawania zezwoleń dla gospodarstw akwakultury w Norwegii wynosił 12 miesięcy i został skrócony do 6 miesięcy z wprowadzeniem tzw. „punktów kompleksowej obsługi”¹³.

Czas wydawania zezwoleń dla gospodarstw akwakultury w niektórych państwach członkowskich oraz w Norwegii (w miesiącach)

■ = czas wydawania zezwoleń dla nowych gospodarstw akwakultury

■ = średni czas wydawania zezwoleń dla morskich farm wiatrowych w UE¹⁴

¹² Dane FAO, projekt SHoCMed, zintegrowane z informacjami od stowarzyszeń producentów i organów publicznych http://www.faosipam.org/?pag=content/_ShowPortal&Portal=SHOCMED

¹³ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

¹⁴ http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

 = zgłoszony czas wydawania zezwoleń dla gospodarstw rolnych w dwóch państwach członkowskich

 = docelowy czas wydawania zezwoleń dla nowych MŚP (Plan działania na rzecz przedsiębiorczości 2020)

Źródła: opracowanie własne na podstawie danych z SHoCMed, Windbarriers, opracowania Parlamentu Europejskiego IP/B/PECH/NT/2008 176 i informacji dostarczonych przez stowarzyszenia producentów i organy publiczne.

Większość producentów akwakultury to MŚP, które są niewspółmiernie obciążone biurokracją: stosunkowa wielkość kosztów regulacyjnych i administracyjnych w stosunku do obrotów i liczby pracowników może być nawet dziesięciokrotnie wyższa dla MŚP niż dla dużych przedsiębiorstw w całej gospodarce¹⁵. Zmniejszenie zbędnego obciążenia regulacyjnego pozostaje priorytetem w politycznej agendzie Komisji. W następstwie programu „Small Business Act” z kwietnia 2011 r. Komisja zaproponowała plan działania na rzecz wsparcia przedsiębiorczości w Europie. Plan działania zachęca państwa członkowskie do skrócenia czasu wydawania zezwoleń i innych pozwoleń koniecznych do rozpoczęcia działalności gospodarczej do jednego miesiąca do końca 2015 r.¹⁶ pod warunkiem spełnienia wymogów prawodawstwa UE w zakresie środowiska. Pierwszym krokiem powinno być przygotowanie kompleksowego zestawienia i analizy sytuacji:

- **Cel państw członkowskich:** aby określić możliwości poprawy procedur i ograniczenia obciążeń administracyjnych, zachęca się państwa członkowskie do gromadzenia informacji, do końca 2013 r., na temat:
 - (1) liczby nowych zezwoleń wydanych w latach 2007-2013 (liczba);
 - (2) wskaźnika sukcesu przy uzyskiwaniu pozwoleń (%);
 - (3) liczby wniosków aktualnie przetwarzanych (liczba);
 - (4) średniego czasu trwania procedur wydawania zezwoleń (miesiące);
 - (5) liczby organów publicznych zaangażowanych w procedurę wydawania zezwoleń (liczba);
 - (6) średnich kosztów procedur wydawania zezwoleń dla nowych przedsiębiorstw (EUR);
 - (7) średniego czasu ważności zezwolenia (lata).
- **Cele Komisji:** na podstawie danych zebranych przez państwa członkowskie – współpracować z właściwymi organami w celu identyfikacji, do lata 2014 r., najlepszych praktyk i możliwości poprawy, w tym dzięki wsparciu komisyjnej Grupy Wysokiego Szczebla ds. Obciążeń Administracyjnych, której misją jest pomoc administracjom publicznym państw członkowskich we wdrażaniu prawodawstwa UE w sposób, który jest bardziej skuteczny i dostosowany do potrzeb zainteresowanych stron¹⁷. Przygotować do końca drugiego kwartału

¹⁵ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/administrative-burdens/>

¹⁶ COM(2012) 795 final

¹⁷ Więcej informacji na temat grupy wysokiego szczebla:

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/ind_stakeholders/ind_stakeholders_en.htm

2014 r. wytyczne dotyczące wymogów ramowej dyrektywy wodnej i dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej w odniesieniu do akwakultury w celu pomocy państwom członkowskim i przemysłowi we wdrażaniu prawodawstwa UE, pokazując, w jaki sposób ochrona środowiska może być zgodna z zasadami zrównoważonej akwakultury.

- **Cel komitetu doradczego ds. akwakultury:** Do kwietnia 2014 r. przeprowadzić badanie procedur administracyjnych i przygotować kompleksowe zestawienie głównych obciążeń administracyjnych pod kątem czasu i kosztów w odniesieniu do różnych rodzajów akwakultury w państwach członkowskich.

3.2. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju i wzrostu akwakultury poprzez skoordynowane planowanie przestrzenne

Różne badania pokazują, że posiadanie planów zagospodarowania przestrzennego może przyczynić się do zmniejszenia niepewności, ułatwiając inwestowanie i przyspieszając rozwój sektorów, takich jak sektor akwakultury lub odnawialnej energii morskiej¹⁸. Problem braku przestrzeni, często podawany jako czynnik utrudniający ekspansję akwakultury morskiej UE, może zostać przezwyciężony poprzez określenie obszarów najbardziej odpowiednich dla rozwoju akwakultury, ponieważ obecne zajęcie powierzchni i wybrzeża pod działalność w zakresie akwakultury wydaje się być ograniczone¹⁹.

Planowanie przestrzenne w odniesieniu do gruntów jest zazwyczaj bardziej zaawansowane w porównaniu z planowaniem przestrzennym obszarów morskich ze względu np. na istnienie katastru lub systemów ratingowych, dzięki którym informacje są łatwo dostępne dla wszystkich właściwych instytucji. Określenie najbardziej odpowiednich obszarów dla akwakultury słodkowodnej przyczyni się do zwiększenia produkcji przy jednoczesnym wzbogaceniu krajobrazów oraz ochronie siedlisk i różnorodności biologicznej. Plany zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać usługi w zakresie ochrony środowiska świadczone przez ekstensywną akwakulturę w stawach.

W wielu przypadkach jedynie potrzeby akwakultury nie będą wystarczającym powodem do przeprowadzenia tak skomplikowanych działań w odniesieniu do środowiska morskiego. Takie podejście przyjęto jednak w przypadku np. doświadczeń Irlandii z CLAMS²⁰, galicyjskiej regionalnej strategii na rzecz akwakultury²¹ oraz krajowego projektu planowania przestrzennego w zakresie akwakultury w Finlandii²². Istniejące działania w zakresie planowania, takie jak np. plany instalacji morskich platform wiatrowych²³, mogą zostać wykorzystane jako punkt wyjścia. Wytyczne w sprawie planowania przestrzennego w krajach basenu

18

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/studies/documents/economic_effects_maritime_spatial_planning_en.pdf ;

http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

19 Sprawozdanie techniczne JRC „Podejście do wskaźników wydajności europejskiej akwakultury” (*An approach towards European Aquaculture Performance Indicators*)

20 http://www.bim.ie/media/bim/content/BIM_CLAMS_Explanatory_Handbook.pdf

21 <http://www.intecmar.org/esga/>

22 http://www.mmm.fi/en/index/frontpage/Fishing_game_reindeer/Fisheriesindustry/aquaculture.htm

23 Na przykład plan działania „Windspeed” <http://www.windspeed.eu/>

Morza Śródziemnego²⁴ i w regionie Morza Bałtyckiego²⁵ zostały opracowane i mogą zostać wykorzystane przez państwa członkowskie. Ponadto dane zebrane w trakcie wdrażania istniejących przepisów prawnych (np. dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii, WPRyb, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy siedliskowej i dyrektywy ptasiej) mogą być również wykorzystywane do planowania w zakresie akwakultury. Komisja przyjęła w marcu 2013 r. wniosek dotyczący dyrektywy ustanawiającej ramy planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną²⁶. Państwa członkowskie wciąż są odpowiedzialne za opracowywanie i określanie ogólnych celów i treści takich planów.

Akwakultura może mieć znaczący wpływ na środowisko, jeżeli nie będzie odpowiednio zaprojektowana i monitorowana. Z tego względu niektóre oddziaływania akwakultury na środowisko (np. wzbogacenie tkanki odżywczej i organicznej, skażenie substancjami niebezpiecznymi) są szczegółowo ujęte w prawodawstwie UE. Ogólne oddziaływanie poszczególnych gospodarstw będzie również obejmować inne rodzaje nacisku (np. sedymentację, zakłócenia fizyczne) i będzie znajdować się pod wpływem innych czynników obejmujących np. rodzaj hodowanych organizmów, lokalizację gospodarstwa oraz wrażliwość lokalnego środowiska naturalnego. Zgodnie z opracowaniem Parlamentu Europejskiego²⁷, ocena tych aspektów środowiskowych w ramach procesu planowania przestrzennego może przyczynić się do ograniczenia obciążeń administracyjnych dla prywatnych developerów i ograniczenia niepewności procedur wydawania zezwoleń, dzięki czemu wzrośnie atrakcyjność inwestycji. Wiele badań i doświadczenia innych sektorów przemysłu²⁸ potwierdzają, że zajęcie się tego rodzaju problemami na wczesnym etapie procesu planowania ogranicza wpływ na środowisko, zmniejsza lokalny sprzeciw, umożliwia uniknięcie niepotrzebnych opóźnień i zwiększa szanse powodzenia nowych projektów. Tego rodzaju doświadczenie może być źródłem cennych wskazówek dla producentów akwakultury i przyczynić się do zwiększenia stabilności, akceptacji społecznej i konkurencyjności akwakultury UE.

Ze względu na ograniczone zdolności regeneracyjne środowiska naturalnego zarówno w wodach morskich, jak i śródlądowych, należy stosować podejście oparte na ekosystemie. Należy zwrócić szczególną uwagę na obszary wrażliwe i chronione, za pośrednictwem właściwego planowania i procedur oceny; pozytywne doświadczenia w zakresie integracji akwakultury w sieci Natura 2000 pokazują możliwą zgodność intratnej działalności handlowej z ochroną różnorodności biologicznej. Usługi w zakresie ochrony środowiska świadczone przez ekstensywną akwakulturę w stawach to konkretny przykład przypadku, w którym działalność gospodarza spełnia potrzeby w zakresie ochrony siedliska lub gatunku.

- **Cel państw członkowskich:** wprowadzenie skoordynowanego planowania przestrzennego, w tym również morskiego planowania przestrzennego na

²⁴ Res. GFCM/36/2012/1 http://www.faosipam.org/GfcmWebSite/docs/RecRes/RES-GFCM_36_2012_1.pdf

²⁵ <http://www.aquabestproject.eu>

²⁶ COM(2013) 133 final

²⁷

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

²⁸ Zob. np. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm
<http://www.project-gpwind.eu/>

poziomie basenów morskich, w celu zapewnienia, że możliwości i potrzeby akwakultury będą brane pod uwagę oraz zagwarantowania odpowiedniego przydzielania przestrzeni wód i gleb na rozwój zrównoważonej akwakultury.

- **Cel Komisji:** monitorowanie wdrażania skoordynowanego planowania przestrzennego obszarów morskich, rozpowszechnianie badań i doświadczeń mających pomóc państwom członkowskim w ich procesie planowania. Zorganizowanie seminarium na temat wymiany najlepszych praktyk latem 2014 r.

3.3. Zwiększenie konkurencyjności sektora akwakultury w UE

Przedsiębiorstwa sektora akwakultury w UE napotykać różne wyzwania i możliwości wymagające indywidualnych rozwiązań²⁹, ale wszystkie skorzystają z ulepszonej organizacji rynku i ustrukturyzowania organizacji producentów sektora akwakultury. Są one priorytetem reformy wspólnej organizacji rynków (WOR) oraz nowego Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR). Plany produkcji i wprowadzania do obrotu wraz z obserwatorium unijnego rynku powinny stanowić pomoc dla producentów akwakultury przy wynajdywaniu możliwości biznesowych oraz dostosowaniu swoich strategii marketingowych.

Rosnące wymagania konsumentów w zakresie jakości i różnorodności produktów spożywczych, zwłaszcza jeśli są one lokalnie produkowane, stwarzają nowe możliwości zwiększenia wartości atutów obszarów przybrzeżnych i śródlądowych. Skoordynowane działania na szczeblu lokalnym pomiędzy przedsiębiorcami, organami publicznymi, stowarzyszeniami, sektorem badań, edukacji i organizacjami szkoleniowymi mogą pomóc w stymulowaniu gospodarki na szczeblu lokalnym oraz odpowiadaniu na rosnący popyt na produkowaną lokalnie i w sposób zrównoważony żywność pochodzenia morskiego.

Dywersyfikacja działalności gospodarczej może stanowić dodatkowe źródło dochodów dla rolników. Na przykład połączenie z wędkarstwem i turystyką lub internalizacja niektórych działań na wyższym lub niższym szczeblu mogą być źródłem możliwości biznesowych dla producentów akwakultury.

Rozwój przedsiębiorczości i dywersyfikację można także promować poprzez badania ukierunkowane na potrzeby rynku, innowacje i przekazywanie wiedzy. W tym celu państwa członkowskie powinny propagować synergię pomiędzy krajowymi programami badawczymi oraz promować udział przemysłu w działaniach w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym w szczególności poprzez realizację Europejskiej Platformy na rzecz Technologii i Innowacji w dziedzinie Akwakultury oraz strategiczny program badań i strategię „niebieskiego” wzrostu³⁰.

Ekstensywna akwakultura w stawach wspiera różnorodność biologiczną i jest rozpowszechniona w szczególności w Europie Środkowej i Wschodniej, oprócz produkcji żywności oferuje ważne usługi oraz możliwości biznesowe, co może przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności, jeśli zostanie to odpowiednio docenione. Władze publiczne powinny być świadome konsekwencji stosowania przepisów mających zastosowanie do regionów charakteryzujących się bogatą

²⁹

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/pech/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29823>

³⁰

COM(2012) 494

różnorodnością biologiczną, takich jak sieć Natura 2000, i dochodów utraconych z powodu ochrony drapieżników, takich jak kormoran, jak również dobrowolnych zobowiązań do ochrony różnorodności biologicznej lub wody. Jednym z ważnych czynników mających wpływ na produkcję akwakultury w stawach w niektórych regionach jest kwestia drapieżników – a zwłaszcza kormoranów. Dyrektywa ptasia³¹ ustanawia system odstępstw mających na celu ochronę interesów rybołówstwa i akwakultury. Państwa członkowskie mogą w pełni korzystać z przepisów określających odstępstwa w celu zapobieżenia poważnym szkodom powodowanym przez kormorany w sektorze rybołówstwa lub akwakultury. Aby pomóc państwom członkowskim, Komisja opublikowała niedawno wytyczne³² w celu wyjaśnienia podstawowych pojęć w odniesieniu do wdrażania systemu odstępstw.

- **Cel państw członkowskich:** pełne wykorzystanie proponowanej WOR i EFMR w celu wspierania wzrostu gospodarczego poprzez odpowiedni przydział środków finansowych na rzecz akwakultury, w tym na plany produkcji i wprowadzania do obrotu oraz poprawę relacji między sektorem badań i rozwoju a przemysłem (w szczególności MŚP). Wspieranie programów edukacyjnych i kształcenia zawodowego obejmujących potrzeby sektora akwakultury.
- **Cel Komisji:** koordynacja i wspieranie badań naukowych i innowacji w dziedzinie akwakultury za pomocą wszelkich odpowiednich programów UE i funduszy. Promowanie transferu wiedzy, najlepszych praktyk i innowacji, w tym wyników unijnych projektów badawczych. Utworzenie przyjaznego użytkownikowi obserwatorium unijnego rynku w celu prowadzenia badań rynkowych.

3.4. **Propagowanie zasady równych warunków działania dla podmiotów gospodarczych z UE dzięki wykorzystaniu ich przewagi konkurencyjnej**

Wysokie standardy w zakresie ochrony środowiska, zdrowia zwierząt oraz ochrony konsumentów należą do najważniejszych aspektów dotyczących konkurencji w odniesieniu do akwakultury w UE i powinny być efektywniej wykorzystywane do konkurowania na rynku.

Prowadzona obecnie kontrola sanitarna produktów z UE i do niej przywożonych już gwarantuje wysoki poziom bezpieczeństwa żywności. Obawy społeczne spowodowały, że konsumenci, organizacje pozarządowe i sprzedawcy detaliczni chcą mieć pewność, że żywność, którą kupują, została wyprodukowana z poszanowaniem bardzo wysokich standardów w zakresie zrównoważenia środowiskowego i społecznego. Jeżeli poziom zrównoważenia produktów akwakultury w UE jest właściwie zapewniany, a informacje o tym podawane do wiadomości publicznej, może to poprawić konkurencyjność i akceptację społeczną unijnej akwakultury i jej produktów. Nowe przepisy dotyczące etykietowania zaproponowane w rozporządzeniu o jednolitej wspólnej organizacji rynku mogą pomagać w odróżnianiu produktów akwakultury UE; dobrowolne systemy certyfikacji mogą również odegrać istotną rolę w tym kontekście. Rozwój krótkich łańcuchów dostaw żywności może również pomóc w docenieniu wysokiej jakości i bardzo świeżych produktów lokalnych.

³¹ Dyrektywa Rady 79/409/EWG

³² <http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants.htm>

Doświadczenie sektora rolnego potwierdza, że rośnie popyt na zrównoważoną żywność wysokiej jakości. Na przykład w ciągu ostatnich dziesięciu lat stopa wzrostu sprzedaży detalicznej żywności ekologicznej na czterech największych rynkach UE wyprzedziła ogólny wzrost popytu na produkty spożywcze w UE, przy średniej rocznej stopie wzrostu dla żywności ekologicznej 7-15 % w stosunku do 2-5 % dla zwykłej żywności³³. Według FAO produkcja ekologiczna w sektorze akwakultury w Europie wzrosła o prawie 30 % rocznie w latach 1998-2007. Niektórzy detaliści odgrywają ważną rolę we wprowadzaniu certyfikowanych produktów rybnych na rynek i robią to w ramach ogólnego zobowiązania firm do przestrzegania zasad społecznej odpowiedzialności; wejście na rynek dużych sprzedawców detalicznych było jednym z decydujących czynników prowadzących do szybkiego wzrostu sektora żywności ekologicznej w ostatnim dziesięcioleciu.

UE promuje wysokie standardy w zakresie ochrony środowiska, kwestii społecznych, sanitarnych i fitosanitarnych ponad granicami państw w ramach umów handlowych, które negocjuje z państwami trzecimi, w tym w odniesieniu do akwakultury.

- **Cel państw członkowskich:** wspieranie rozwoju organizacji producentów i organizacji międzybranżowych, w tym na poziomie transnarodowym. Ułatwiłoby to zbiorowe zarządzanie lub inicjatywy w zakresie samoregulacji pomiędzy producentami, przetwórcami i sprzedawcami detalicznymi we współpracy ze stowarzyszeniami konsumentów i organizacjami pozarządowymi w stosownych przypadkach. Wspieranie, wdrażanie i kontrolowanie wymogów dotyczących etykietowania i przepisów.
- **Cel Komisji:** zapewnienie, że przepisy dotyczące etykietowania, w szczególności w zakresie świeżości, pochodzenia i nazwy handlowej są w pełni wdrożone. Poprawa przejrzystości rynków i rozpowszechnianie informacji na temat tendencji na rynkach lokalnych, unijnych i międzynarodowych. Rozpoczęcie przed końcem 2013 r. kampanii informacyjnej na temat mocnych stron akwakultury w UE.
- **Cel komitetu doradczego ds. akwakultury:** wspieranie strukturyzacji produkcji akwakultury i wprowadzania do obrotu, w tym poprzez systemy certyfikacji i etykietowania. Przyczynienie się do ulepszania wiedzy o rynku w tym sektorze. Ułatwianie inicjatyw w zakresie samoregulacji oraz pomoc w informowaniu o nich konsumenta.

4. NOWY MODEL ZARZĄDZANIA NA RZECZ WSPIERANIA AKWAKULTURY W UE

Otwarta metoda koordynacji zapewnia ramy dla rozwoju krajowych strategii i koordynacji polityki pomiędzy państwami członkowskimi UE. Ten dobrowolny proces ma na celu znalezienie praktycznych rozwiązań problemów wskazanych przez państwa członkowskie i zainteresowane strony. Zakłada on koordynację działań politycznych na szczeblu unijnym i krajowym, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości.

W celu ułatwienia wymiany wiedzy fachowej i najlepszych praktyk, zachęca się każde państwo członkowskie do wyznaczenia krajowego punktu kontaktowego;

³³

Dane Eurostatu i http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/markets/organic_2010_en.pdf

Komisja będzie kontaktować się z nimi między innymi przy organizowaniu wzajemnych ocen oraz przy wybieraniu i upowszechnianiu najlepszych praktyk.

4.1. Wieloletni krajowy plan strategiczny na rzecz promowania zrównoważonej akwakultury

Aby lepiej koordynować działania mające na celu promowanie akwakultury, państwa członkowskie są zobowiązane, na podstawie wniosków Komisji obecnie będących przedmiotem dyskusji z Parlamentem i Radą, do przygotowania wieloletniego krajowego planu strategicznego na podstawie strategicznych wytycznych UE przedstawionych w niniejszym komunikacie. Komisja przygotowała wstępny projekt struktury planu (załącznik 1) w celu ułatwienia pracy państwom członkowskim.

Wieloletnie krajowe plany powinny obejmować lata 2014-2020. Zachęca się państwa członkowskie do przeprowadzenia śródkresowej oceny realizacji planu do końca 2017 r.

4.2. Komplementarność z Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim

Proponowana EFMR ma na celu wspieranie wdrażania WPRyb. Każde państwo członkowskie zostanie poproszone o sporządzenie programu operacyjnego (PO) wskazującego działania, które zamierza finansować za pomocą EFMR. W przypadku akwakultury ważne będzie, aby program operacyjny był spójny z wyżej wymienionym wieloletnim krajowym planem w celu wspierania spójności całej polityki.

4.3. Wymiana najlepszych praktyk

Otwarta metoda koordynacji ma również na celu rozwój procesu wzajemnego uczenia się od siebie w poszczególnych państwach członkowskich. Kluczowym instrumentem w tym zakresie są seminaria dotyczące wzajemnej oceny, na których państwa członkowskie mogą dzielić się dobrymi praktykami w odniesieniu do polityk, programów lub rozwiązań instytucjonalnych, w tym dotyczących oceny i łagodzenia wpływu na środowisko, i oceniać ich skuteczność. Seminaria te dają możliwość kształcenia się w całej UE w zakresie procesu wdrażania lub podejść strategicznych.

Zachęca się państwa członkowskie do przedstawienia trzech propozycji dobrych praktyk w ich wieloletnim krajowym planie. Komisja zamierza co najmniej raz w roku organizować seminaria dotyczące wzajemnej oceny w celu przedstawienia wybranych dobrych praktyk i wymiany informacji między państwami członkowskimi.

4.4. Komitet doradczy ds. akwakultury

Dialog z zainteresowanymi stronami okazał się kluczowy dla osiągnięcia celów wspólnej polityki rybołówstwa. Utworzenie komitetu doradczego ds. akwakultury (AAC) powinno umożliwić Komisji i państwom członkowskim korzystanie z wiedzy i doświadczenia wszystkich zainteresowanych stron.

Rolą komitetu doradczego ds. akwakultury będzie sformułowanie zaleceń dla decydentów, aby pomóc im w podejmowaniu decyzji opartych na dowodach. Komisja zachęca wszystkie zainteresowane strony do aktywnego udziału: producentów, branżę przemysłową z początku łańcucha produkcji (dostawców pasz, organizacje badawcze, lekarzy weterynarii, dostawców sprzętu), branżę przemysłową z dalszych części łańcucha produkcji (m.in. zbiorów, transportu żywych zwierząt,

przetwórstwa, wywozu, dystrybucji), stowarzyszenia konsumentów, organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska, związki zawodowe, itd.

4.5. Dalsze działania

Państwa członkowskie proszone są o przesłanie Komisji swoich wieloletnich krajowych planów najpóźniej wraz z programem operacyjnym. Do kwietnia 2014 r. Komisja ma zamiar przygotować sprawozdanie podsumowujące wszystkie plany krajowe w celu wymiany informacji między państwami członkowskimi oraz rozpowszechniania dobrych praktyk.

Zachęca się państwa członkowskie do sporządzenia śródkresowej oceny realizacji wieloletnich krajowych planów do końca 2017 r., na podstawie której Komisja zamierza rozważyć możliwość przeglądu strategicznych wytycznych.

ZAŁĄCZNIK

Wstępny projekt wieloletniego krajowego planu na rzecz rozwoju zrównoważonej akwakultury

1. Kontekst krajowy oraz powiązanie z głównymi celami krajowymi
 - Sytuacja w kraju oraz strategiczne podejście do głównych celów UE
 - Ilościowy cel wzrostu krajowego (2014-2020)
2. Odpowiedź na strategiczne wytyczne
 - a) **Uproszczenie procedur administracyjnych:**
 - (1) Ocena sytuacji w kraju:
 - (a) Charakterystyka jakościowa struktury administracyjnej (główne organy odpowiedzialne za wydawanie zezwoleń, podział odpowiedzialności między administracjami, itp.)
 - (b) Dane ilościowe i wyjaśnienia: zob. lista w głównym tekście
 - (2) Główne elementy planowanej odpowiedzi politycznej: planowane działania na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych
 - (3) W stosowanych przypadkach, odpowiednie wymierne cele i wskaźniki (np. spodziewane zmniejszenie kosztów administracyjnych lub skrócenie czasu oczekiwania, itd.)
 - b) **Zapewnienie zrównoważonego rozwoju i wzrostu akwakultury poprzez skoordynowane planowanie przestrzenne:**
 - (1) Ocena sytuacji w kraju: istniejące ramy planowania przestrzennego (na morzu i na lądzie), podział kompetencji, już istniejące plany zagospodarowania przestrzennego
 - (2) Główne elementy planowanej odpowiedzi politycznej: w jaki sposób planowanie przestrzenne będzie promowane biorąc pod uwagę potrzeby akwakultury
 - (3) W stosowanych przypadkach, odpowiednie wymierne cele i wskaźniki (np. liczba i powierzchnia nowych obszarów wyznaczonych na hodowlę akwakultury, liczba przyjętych planów regionalnych)
 - c) **Zwiększenie konkurencyjności sektora akwakultury w UE:**
 - (1) Ocena sytuacji w kraju: mocne i słabe strony krajowego sektora akwakultury, istniejące wsparcie sektora badań i rozwoju, obszary, gdzie konkurencyjność jest najbardziej potrzebna
 - (2) Główne elementy planowanej odpowiedzi politycznej: planowane działania na rzecz wsparcia innowacji oraz powiązań pomiędzy ośrodkami badań i rozwoju oraz przemysłem; itd.
 - (3) W stosownych przypadkach, odpowiednie wymierne cele i wskaźniki (np. liczba partnerstw między przemysłem a ośrodkami badań i rozwoju)
 - d) **Propagowanie zasady równych warunków działania dla podmiotów gospodarczych z UE dzięki wykorzystaniu ich przewagi konkurencyjnej:**

- (1) Ocena sytuacji w kraju: organizacje producentów, istniejące systemy uznawania zrównoważonego charakteru przedsięwzięć (np. dobrowolne programy stosowane przez głównych krajowych detalistów), postrzeganie akwakultury przez ogół społeczeństwa
- (2) Główne elementy planowanej odpowiedzi politycznej (2014-2020): działania przewidziane w celu poprawy wizerunku produktów akwakultury UE (np. kampanie informacyjne, wsparcie udziału w dobrowolnych programach, wsparcie dla ekologicznej akwakultury)
- (3) W stosownych przypadkach, odpowiednie wymierne cele i wskaźniki (np. odsetek ekologicznej lub certyfikowanej akwakultury, itp.)

3. Zarządzanie i partnerstwo

- Kluczowy wkład od najważniejszych zainteresowanych stron (władze regionalne lub lokalne, przemysł, zainteresowane strony i organizacje pozarządowe)
- Związek z priorytetami EFMR i PO oraz środkami finansowymi (EFMR i inne fundusze unijne lub krajowe)
- Nazwa i dane kontaktowe krajowego punktu kontaktowego do celów promowania zrównoważonej akwakultury

4. Najlepsze praktyki

- Wybór i prezentacja przykładów 3 najlepszych praktyk na poziomie krajowym